

Програма
іспитів для вступу в ад'юнктуру Національної академії
сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
зі спеціальності 126 Інформаційні системи та технології
у 2025 році

Затверджено рішенням вченої ради
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
протокол №8 від 17.12.2024

**Програма іспитів для вступу в ад'юнктуру Національної академії
сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
зі спеціальності 126 Інформаційні системи та технології у 2025 році**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі – Академія) проводить прийом до очної ад'юнктури зі спеціальності 126 Інформаційні системи та технології згідно Плану прийому до докторантур та ад'юнктур науково-дослідних установ і вищих військових навчальних закладів Збройних Сил України, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти України на 2025 рік у кількості 1 особа.

(ліцензія на провадження освітньої діяльності згідно наказу МОН України від 27.12.2022 № 296-л “Про ліцензування освітньої діяльності”).

За наявності вільних ліцензійних місць, для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою, на конкурсній основі можуть прийматись особи без вікових обмежень, які мають досвід наукової науково-педагогічної діяльності та професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем військової служби / роботи в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

До вступних іспитів допускаються особи, які подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до Академії. Рішення про допуск до вступних іспитів виноситься приймальною комісією Академії за результатами розгляду наукової доповіді або реферату (списку опублікованих наукових праць і винаходів) з урахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Вступні іспити проводяться з 1 липня по 30 липня 2025 року.

Вступні випробування включають:

іспит з філософії науки (додаток 1);

іспит з іноземної мови (додаток 2) в обсязі, який відповідає рівню C1R 2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати порівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом;

іспит зі спеціальності (додаток 3);

Особам, які вступають до ад'юнктури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), призначається

додаткове вступне випробування (додаток 4). Таке випробування складається першим та слугує допуском до складання наступних вступних іспитів в ад'юнктуру.

Додатковою вимогою при вступі також є представлення кожним здобувачем власної дослідницької пропозиції обсягом до 5 сторінок, де у стислій формі викладаються власні науково-дослідні бачення щодо змісту, характеру і перспектив дослідження обраної наукової проблеми, наводиться обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення його мети і завдань, а також пропоновану структуру (розгорнутий план) роботи (додаток 5).

Розрахунок конкурсного балу (КБ) вступника до ад'юнктури формуватиметься (за 100-бальною шкалою) за формулою:

$$КБ = 0,4 \times C + 0,2 \times IM + 0,2 \times \Phi + 0,10 \times ДБ + 0,05 \times БД + 0,05 \times ДП$$

де: С- оцінка вступного іспиту із спеціальності;

ІМ- оцінка вступного іспиту із іноземної мови;

Ф- оцінка вступного іспиту із філософії;

ДБ- додаткові бали за навчальні та наукові досягнення;

БД- середній бал додатку до диплому про вищу освіту (за 100-бальною шкалою);

ДП- оцінка за дослідницьку пропозицію.

Порядок нарахування додаткових балів* за навчальні та наукові досягнення:

№	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Публікації у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science	20 (кожна стаття)
2	Публікації у фахових виданнях	10 (кожна стаття)
3	Публікації у не фахових виданнях (тези доповіді)	5 (кожна стаття)
4	Диплом переможця та призера міжнародних та всеукраїнських студентських конкурсів наукових робіт (олімпіад)	перше місце 20 друге місце 15 третє місце 10
5	Патент або авторське свідоцтво	20 (патент на винахід) 15 (патент на корисну модель або авторське свідоцтво)

*максимальна кількість додаткових балів, що зараховуються за навчальні та наукові досягнення не може перевищувати 100.

Прийом вступних іспитів проводиться предметними комісіями (3-5 осіб), до складу яких включаються доктори наук та доктори філософії (кандидати наук), які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю склад таких комісій затверджується начальником Академії.

Під час прийому вступних іспитів у своїй роботі комісії керуються принципами гласності і відкритості роботи а також об'єктивності оцінки можливостей і здібностей вступників.

Результати вступних іспитів до ад'юнктури Академії дійсні протягом одного календарного року.

Вступники, які отримали незадовільну оцінку з додаткового іспиту або одного із вступних іспитів, або ті, що не з'явилися без поважних причин на іспит, до подальшого складання іспитів не допускаються і за рішенням голови приймальної комісії відраховуються з числа претендентів на вступ.

Про неможливість складання вступних іспитів за станом здоров'я або з інших поважних причин, які підтверджуються документами, кандидат зобов'язаний доповісти в приймальну комісію до початку іспиту.

На підставі отриманих результатів вступних іспитів до ад'юнктури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного кандидата.

При отриманні кандидатами рівних оцінок, перевагу на право в зарахуванні на навчання мають офіцери, які відмінно закінчили навчання, мають значний практичний досвід, наукові напрацювання за напрямом тематики майбутнього дисертаційного дослідження (опубліковані праці, винаходи тощо), пільги, встановлені Законами України "Про статус і соціальну захищеність громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" та "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

ПРОГРАМА
вступного іспиту з філософії науки
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі Академії оцінюються в обсязі навчальних програм із філософії закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість екзаменаційних білетів має відповідати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури Академії плюс 5 білетів.

До відома вступників зміст екзаменаційних білетів попередньо не доводиться, повторне використання використаних білетів не допускається.

На підготовку до іспиту вступникам надається не менше десяти днів.

У період підготовки до складання іспиту вступникам проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються завідувачем кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 30 хв.

Екзаменаційні білети включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати вступникові додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання екзаменаційного білета після повної відповіді кандидата на вступ до ад'юнктури Академії на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання екзаменаційного білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі Академії загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”:

“відмінно”, якщо той, хто перевіряється, показав глибокі і тверді знання програмного матеріалу, а також вільне володіння ним із застосуванням власних підходів та оцінок;

“добре”, якщо той, хто перевіряється, твердо знає програмний матеріал, грамотно, без помилок його викладає;

“задовільно”, якщо той, хто перевіряється, має знання тільки основних положень матеріалу, потребує в деяких випадках додаткових питань для повної відповіді;

“незадовільно”, якщо той, хто перевіряється, має суттєві пробіли у знаннях, допускає грубі помилки при відповіді на поставлені питання.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі Академії проводиться на закритому засіданні предметної комісії. При визначенні підсумкової оцінки члени комісії користуються обчисленням її як середнього арифметичного показника. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Результати здачі іспиту оголошуються вступникам у день затвердження протоколів головою приймальної комісії.

Перелік тем для підготовки до вступного іспиту з філософії

Тема 1. Філософія, її предмет, проблеми та функції

Філософія в системі теоретичного знання. Філософія, її предмет на науковий статус. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний. Епістемний та софійний типи філософування. Предмет філософії та його історична еволюція. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія). Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії.

Тема 2. Історичні типи філософії

Особливості та етапи розвитку античної філософії. Ідеї натурфілософії та високої класики: Геракліт, Піфагор, Демокріт, софісти і Сократ, Платон і Аристотель. Елліністична філософія: школи та представники. Філософія Риму та олександрійська філософія.

Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості. Християнські апологетика і патристика, східний та західний тип. Схоластика і містика, реалізм і номіналізм. Томістська філософія і пізньосередньовічна містика. Криза середньовічної філософії. Неосхоластика.

Філософія епохи Відродження. Перехідний характер філософії Відродження. Гуманізм, ренесансний платонізм та натурфілософія Відродження. Пізнє (північне) Відродження.

Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки. Філософія Ф. Бекона і Т. Гоббса, Р. Декарта, Б. Паскаля, Б. Спінози, Г. Лейбніца. Філософія Дж. Локка, Дж. Берклі та Д. Юма. Філософія Просвітництва XVIII ст.

Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга. Філософська система Г. Гегеля. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.

Тема 3. Філософія модерну та постмодерну

Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм. Екзистенційна філософія К. Ясперса. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю). Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон. Феноменологія Е. Гуссерля. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера. Філософія американського прагматизму (Ч.С. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї). Філософія персоналізму (Е. Муньє). Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева. Ю. Габермас як сучасний представник комунікативної філософії. Філософія свідомості та когнітивна наука (Д. Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).

Тема 4. Метафізика, онтологія і діалектика

Поняття онтології у філософії: визначення понять, “субстанція”, “монізм”, “дуалізм”, “плюралізм”, “матеріалізм”, “ідеалізм”. Проблема мислення, свідомості і реальності: об’єкт і суб’єкт пізнання. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення. “Метафізичні розмисли” Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання. Проблема апріорності знання. “Критика чистого розуму” і “Критика практичного розуму” І. Канта. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.

Тема 5: Гносеологія, епістемологія і праксеологія

Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання. Поняття “знання” та “істини” в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи. Структура знання: види, рівні та форми. Особливості теоретичного знання. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Раціоналізм та сенсуалізм. Поняття суб’єкта й об’єкта пізнання. Пізнання як комунікація і розуміння. Діалогічний характер пізнання. Специфіка наукового пізнання. Структура наукового знання: взаємозв’язок емпіричного та теоретичного. Т. Кун “Структура наукових революцій”: концепція історичної динаміки науки. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології. Особливості пізнання та прийняття рішень у військовій справі.

Тема 6. Українська філософія

Філософська культура в добу стародавньої Русі. “Слово про закон і благодать” митрополита Іларіона. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика. Філософія Г. Сковороди: вчення про дві натури і три світи. Етичні погляди Г. Сковороди: зріднена праця, нерівна рівність, свобода й покликання. Філософія П. Юркевича. “Серце” та

його значення в духовному житті людини. І. Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні І. Франка. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Л. Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький. Українська філософія доби державної незалежності: стан, ідеї, постаті. Київська світоглядно-антропологічна школа: В. Шинкарук, В. Табачковський, С. Кримський, М. Попович, А. Єрмоленко та ін.

Тема 6. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

Проблема людини в руслі течій західної неklasичної філософії (З. Фройд, К.-Г. Юнг). Соціальна проблематика у філософії езистенціалізму (К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю). Діалогічна версія філософської антропології М. Бубера. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).

Тема 7. Соціальна філософія

Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера. Соціально-філософська концепція К. Поппера. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет). Марксистська соціальна філософія: від класики до неомарксизму. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горькаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас). Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман). Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт). Постмодернізм і сучасна західна соціальна філософія (Ж.-Ф. Ліотар, М. Фуко). Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі). Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про “зіткнення цивілізацій”. К. Ясперс про сенс і призначення історії. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.

Тема 8. Філософія громадянського суспільства. Філософія свободи, відповідальності та справедливості

Основні філософські концепції громадянського суспільства. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття. Свобода і справедливість. Ж.-Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу. Політична свобода і громадянська. Проблема націоналізму. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи. “Справедливість як чесність”, теорія справедливості Дж. Ролза. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів Канта, Гегеля). Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Філософія, її предмет, проблеми та функції.
2. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний.
3. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія).
4. Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії.
5. Особливості та етапи розвитку античної філософії.
6. Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості.
7. Філософія епохи Відродження.
8. Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки.
9. Філософія Просвітництва XVIII ст.
10. Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга.
11. Філософська система Г. Гегеля.
12. Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм.
13. Екзистенційна філософія К. Ясперса.
14. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю).
15. Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон.
16. Феноменологія Е. Гусерля.
17. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера.
18. Філософія американського прагматизму (Ч. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї).
19. Філософія персоналізму (Е. Муньє).
20. Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева.
21. Поняття онтології у філософії: визначення понять “субстанція”, “монізм”, “дуалізм”, “плюралізм”, “матеріалізм”, “ідеалізм”.
22. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення Філософія свідомості та когнітивна наука (Д. Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).
23. “Метафізичні розмисли” Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання.
24. Проблема апріорності знання. “Критика чистого розуму” і “Критика практичного розуму” І. Канта.
25. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.
26. Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання.
27. Поняття “знання” та “істини” в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи.

28. Т. Кун “Структура наукових революцій”: концепція історичної динаміки науки.
29. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології.
30. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика.
31. Філософсько-етичні погляди Г. Сковороди: вчення про дві натури та три світи, зріднена праця, нерівна рівність, свобода й покликання.
32. Філософія П. Юркевича. “Серце” та його значення в духовному житті людини.
33. І. Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні І. Франка.
34. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Л. Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко.
35. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький.
36. Проблема людини в руслі течій західної некласичної філософії (З. Фройд, К.-Г. Юнг).
37. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).
38. Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера.
39. Соціально-філософська концепція К. Поппера.
40. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет).
41. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горкгаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас).
42. Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман).
43. Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт).
44. Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі).
45. Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про “зіткнення цивілізацій”.
46. К. Ясперс про сенс і призначення історії.
47. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.
48. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство.
49. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля.
50. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття.
51. Свобода і справедливість. Ж.-Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна.
52. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу.

53. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи.
54. “Справедливість як чесність”, теорія справедливості Дж. Ролза. Ліберальне й комунітаристське витлумачення свободи.
55. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії.
56. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів І. Канта, Г. Гегеля).
57. Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Львів : Літопис, 2014. – С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257; Д. Деннет: 276-297; Д. Чалмерс: 297-337). – 374 с.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман / Пер. з англ. І. Андрущенко, М. Винницький. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
3. Бистрицький Ю. Філософія та дискурс війни: конфлікт світів як межа комунікативної теорії Юргена Габермаса / Ю. Бистрицький, Л. Ситніченко // Філософська думка. – 2022. – № 3. – С. 64–82. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/fd2022.03.064>
4. Бойченко М. Виправлення іменувань речей: примус війни у освіті і суспільному житті / М. Бойченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т. 28. – № 1. – С. 11–27. – Режим доступу : <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-1>
5. Вандельфельс Б. Вступ до феноменології / Б. Вандельфельс. – Київ : Альтерпрес, 2002. – С. 5-7; С. 11-19. – 176 с.
6. Війна і суспільство. Круглий стіл // Філософська думка. – 2017. – № 1. – С. 5–60. – Режим доступу : <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/67>
7. Габермас Ю. Пізнання й інтерес / Ю. Габермас // Читанка з філософії: У 6 книгах. – Київ : Довіра, 1993. – Кн. 6: Зарубіжна філософія ХХ століття. – С. 228–238. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Habermas_Jurgen/Piznannia_i_interes_frahment.pdf
8. Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Ришак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 498-508.
9. Гапон Н.П. Історіософські погляди Я. Яреми у праці «Українська духовність у її культурно-історичних виявах» / Н. П. Гапон // Військово-науковий вісник. Випуск 20. Львів: АСВ, 2013. – С. 46–52. Режим доступу: <http://www.asv.gov.ua/content/nauka/editions/18/2012-18/126-136.pdf>
10. Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст. : навч. посібник / А. Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93-154.
11. Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с.

12. Історія філософії підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – Київ : Вид. ПАРАПАН, 2002. – С. 126-130; 141-142; 174-178; 218-220. – 774 с. – Режим доступу:
13. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю // Вибрані твори у трьох томах. Т. 3. Харків : Фоліо, 1996. – 163 с. – Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kamiu_Alber/Mif_pro_Sizifa/
14. Кант І. Передмова до першого видання «Критики чистого розуму»: (переклад з німецької і примітки Юрія Федорченка // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 222–230. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-14>
15. Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях / А. Ф. Карась. – Київ-Львів, 2003. – С. 425-429; 444-488.
16. Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова / П. Кемп // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. Львів, 2008. № 11. – С. 7-14. – Режим доступу : http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf
17. Лях В. Соціальні, особистісні та екзистенційні виміри свободи/ В. Лях // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2004. – № 44. – Режим доступу: https://www.filosof.com.ua/Jornel/M_44/Ljah.htm
18. Парахонський Б. О. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія // Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. – Київ : НІСД, 2019. – С. 440-445; 471–48. – 560 с. – Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/Monografiya_Ontologiya_print.pdf
19. Патнам Р. Д. Творення демократії: Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р. Й. Нанетті; пер. з англ. В. Ющенко. – Київ : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. – С. 168-178. – 302 с.
20. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352.
21. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо (фрагменти): пер. В. В. Лях / Ж.-П. Сартр // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. – Київ : Ваклер, 1996. – С. 112-182.
22. Філософія як історія філософії: підручник / І. Бичко, В. Табачковський, А. Бичко, В. Ярошовець; за ред. В. Ярошовця. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – С. 24-28; 39-50; 89-100; 110-112; 582-607.– 648 с.
23. Франко І. Поза межами можливого / І. Франко // Зібрання творів: У 50 т. – Київ : Наукова думка, 1986. Т.45. С. 276– 285.
24. Фуко М. Що таке автор? / М. Фуко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.; за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 442-457. – 633 с. – Режим доступу: <https://terepishchy.com/m-fuko-scho-take-avtor/>
25. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. / В. О. Чернієнко. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – С. 5-9. – 304 с.

26. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – Мюнхен-Львів : УВУ, 1994. – С. 5-10. – 175 с.
27. Юрченко Є. Масштабне вторгнення Російської Федерації в Україну та футурологія війни: уроки та завдання на майбутнє / Є. Юрченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 70–85. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-5>
28. Yermolenko A. Widerstand statt Verhandlung / A. Yermolenko // Franffurter Allgemeine. – 2022. – 25 Mai. – URL: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/debatten/der-ukrainische-philosoph-yermolenko-antwortet-habermas-18044530.html>

Програма розглянута на засіданні кафедри поведінкових наук та військового лідерства Інституту психологічної підтримки персоналу, протокол від "04" листопада 2024 року № 7.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з іноземної мови до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Загальні положення

Програма вступного іспиту з іноземної (англійської) мови до ад'юнктури Академії визначає мету, порядок, методику підготовки і проведення цього контрольного заходу.

Програма призначена для науково-педагогічних працівників кафедри іноземних мов та військового перекладу, голови та членів предметної комісії з проведення вступного іспиту з іноземної (англійської) мови.

Метою проведення вступного іспиту є визначення рівня володіння кандидатами на навчання в ад'юнктурі Академії іноземною (англійською) мовою за допомогою комплексного мовного тесту (далі – тест) у межах стандартизованого мовного рівня СМР 2 стандарту НАТО STANAG 6001. Тест складається з чотирьох окремих субтестів (аудіювання, читання, письмо, говоріння), які призначені для визначення рівня мовленнєвої компетентності тестованих осіб з відповідного виду мовленнєвої діяльності.

Порядок підготовки до проведення вступного іспиту

Тест розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри іноземних мов та військового перекладу згідно з вимогами мовного стандарту НАТО STANAG 6001 на основі відповідних специфікацій і зразків.

Перед початком іспиту має бути підготовлено не менше п'яти варіантів субтестів з аудіювання, читання та письма. Один комплект тесту дозволяється використовувати тільки один раз.

Вступний іспит може проводитися впродовж одного або двох днів. На другий день дозволяється повністю або частково переносити тільки субтест з говоріння.

Комплект тесту для проведення вступного іспиту включає:
тестові буклети для проведення субтестів із читання, аудіювання, письма;
групи запитань для проведення субтесту з говоріння;
бланки для відповідей з читання й аудіювання;
картки оцінювання відповідей з письма і говоріння;
ключі відповідей з читання й аудіювання, які використовуються під час перевірки відповідей;
аудіозапис матеріалів для аудіювання.

Кількість тестових буклетів, бланків для відповідей і карток їх оцінювання повинна відповідати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі, які складають вступний іспит.

Одна група запитань для проведення субтесту з говоріння може бути використана не більше ніж для п'яти кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

Номер комплекту тесту зазначається на всіх матеріалах комплекту тесту.

Зміст матеріалів тесту має суворо конфіденційний характер.

Відповідальність за нерозголошення змісту матеріалів тесту покладається на голову предметної комісії і на начальника кафедри іноземних мов та військового перекладу.

Начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу несе безпосередню відповідальність за підготовку матеріалів тесту для проведення вступного іспиту.

На підготовку до іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі надається не менше десяти днів.

Не пізніше ніж за один день до іспиту для кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться консультація з метою їхнього ознайомлення з форматом тесту, особливостями виконання тестових завдань і критеріями оцінювання відповідей. Викладачі-консультанти призначаються начальником кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Порядок проведення вступного іспиту

Аудиторії, які виділяються для проведення вступного іспиту, мають бути добре освітленими, мати належну акустику і технічну можливість використання необхідної аудіоапаратури. Використання лінгафонної лабораторії для проведення субтестів з читання, письма і говоріння не допускається.

Перед початком вступного іспиту члени предметної комісії повинні перевірити присутність кандидатів на навчання в ад'юнктурі за списком.

Розміщення кандидатів на навчання в ад'юнктурі в аудиторії, де проводиться вступний іспит, має виключати можливість їх спільної роботи над виконанням тестових завдань.

Загальна консультація, яка проводиться перед початком вступного іспиту, має включати інформацію про мету, порядок і правила складання вступного іспиту. а також доведення вимог щодо організації контрольного заходу, критеріїв оцінки та порядку її визначення, інформацію щодо часу і місця проведення індивідуальних консультацій. Кандидати на навчання в ад'юнктурі попереджаються, що у разі невиконання визначених вимог щодо дотримання дисципліни та організації контрольного заходу їхня участь у вступному іспиті може бути припинена.

Начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу відкриває конверти (пакети) з матеріалами для проведення субтесту за 5 хвилин до його початку і передає їх членам предметної комісії.

Після отримання членами предметної комісії буклетів із тестовими завданнями і бланків для відповідей, вони роздають їх кандидатам на навчання в ад'юнктурі.

Інструктаж кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться українською мовою на початку кожного субтесту і містить повідомлення про порядок його проведення, правила дисципліни та інші вимоги, тривалість субтесту, його короткий опис, особливості виконання типів завдань, які включені до субтесту, і спосіб заповнення бланка для відповідей.

Під час субтесту з аудіювання прослуховування записів проводиться з використанням аудіоапаратури через гучномовці або навушники. Важливою умовою при цьому є створення однаково сприятливих умов для прослуховування звукового матеріалу всіма кандидатами на навчання в ад'юнктурі. Пробне

прослуховування з метою перевірки якості та гучності звуку здійснюється під час консультації.

Під час проведення субтесту з аудіювання звуковий матеріал дозволяється прослуховувати один раз. Повторне прослуховування можливе лише при виникненні технічних проблем з апаратурою.

Під час проведення іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі **забороняється:**

- ігнорувати вимоги голови й членів предметних комісій;
- мати при собі предмети, які можуть заважати процесу проведення вступного іспиту (мобільні телефони, наручні годинники із звуковими сигналами тощо);
- користуватися будь-якими технічними засобами, включаючи мобільні телефони, планшети, ноутбуки та інші гаджети;
- спілкуватися між собою;
- списувати;
- користуватися словниками;
- користуватися будь-якими іншими матеріалами (програмами, довідниками, картами, таблицями, макетами, посібниками тощо), крім тих, які були роздані членами предметної комісії;
- ставити питання членам предметної комісії безпосередньо під час проведення субтесту слухання після завершення інструктажу;
- самовільно залишати приміщення під час проведення іспиту.

У разі невиконання цих вимог кандидат на навчання в ад'юнктурі усувається від подальшого складання вступного іспиту.

Кандидати навчання в ад'юнктурі у процесі проведення субтестів з читання, аудіювання і письма записують відповіді у бланках для відповідей синім або чорним чорнилом. Відповіді, які в остаточній формі записані олівцем, не зараховуються.

Кандидати на навчання в ад'юнктурі повинні писати відповіді на завдання розбірливо, при цьому виправлення в бланках відповідей мають бути зрозумілі. Під час проведення субтестів з читання й аудіювання кандидат на навчання в ад'юнктурі завіряє кожне виправлення у бланку відповідей власним підписом.

У процесі проведення вступного іспиту **забороняється** перевищувати час, який визначено на проведення кожного субтесту. Перед початком кожного субтесту на дошці записується час його початку й розрахунковий час завершення. Точно у визначений час кандидати на навчання в ад'юнктурі припиняють роботу. Члени предметної комісії збирають буклети з тестовими завданнями й бланки для відповідей, перевіряють відповідність їхньої кількості до кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі і передають їх голові предметної комісії.

Тестування з говоріння проводиться в формі інтерв'ю з одним кандидатом на навчання в ад'юнктурі іноземною мовою. Тестований відповідає на запитання або виконує комунікативні завдання відповідно до переліку тестових завдань із говоріння. Інтерв'ю проводить один із членів предметної комісії. Як правило, щонайменше два члени предметної комісії оцінюють відповіді тестованої особи, використовуючи картку оцінювання відповідей з говоріння. Час на підготовку відповідей у ході інтерв'ю кандидату на навчання в ад'юнктурі не надається.

Оцінка з кожного виду мовленнєвої діяльності визначається у відповідності до шкали або критеріїв оцінювання, які надаються в специфікаціях тесту. Оцінювання проводиться у суворій відповідності до зазначених критеріїв. Врахування суб'єктивних факторів не допускається.

Всі записи під час оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі члени предметної комісії роблять червоним чорнилом.

Перевірку відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з письма здійснюють послідовно два члени предметної комісії.

У процесі перевірки відповідей з читання й аудіювання члени предметної комісії зв'язують відповіді, які кандидат на навчання в ад'юнктурі записав у бланку для відповідей, з ключами відповідей до тестових завдань.

Оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з говоріння і письма проводиться з використанням карток оцінювання.

Якщо результати послідовного оцінювання двома членами предметної комісії відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі з аудіювання, читання й письма не збігаються, роботу додатково перевіряє голова предметної комісії.

Висновок щодо результату оцінювання відповіді з говоріння у формі оцінки робиться безпосередньо після закінчення відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі, але не в його присутності.

Загальна кількість балів, отриманих кандидатом на навчання в ад'юнктурі за вступний іспит з іноземної (англійської) мови, визначається додаванням балів за кожен із чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письмо та говоріння). Максимальна кількість балів – 100.

Специфікації
комплексного мовного тесту
для проведення вступного іспиту з іноземної мови
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ

1. Загальні положення

1.1. Метою комплексного тесту, який використовується для проведення вступного іспиту з іноземної мови, є визначення рівня комунікативної компетенції кандидатів на навчання в ад'юнктурі і засвоєння ними навчальної програми з іноземної мови.

1.2. Цей мовний тест є однорівневим у межах тестування рівня CMC 2 стандарту НАТО STANAG 6001 і має таку структуру:

- 1) субтест з читання;
- 2) субтест з аудіювання;
- 3) субтест з письма;
- 4) субтест з говоріння.

2. Субтест з читання

2.1. Мета субтесту з читання – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в

ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності. Тривалість тесту – до 60 хвилин. Кількість частин субтесту – 3. Кожна частина різниться за типом завдань.

Кожна частина субтесту повинна починатися з інструкції до того типу завдання, яке міститься у цій частині. Інструкція має бути простою і зрозумілою.

Загальна кількість завдань – 25.

До кожної частини, на її початку, має бути включений зразок виконання завдання.

Вимоги до текстів:

тематика текстів має включати загальносупільний (50 – 60%), загальновійськовий (30 – 40%) та спеціальний військово-професійний (10%) напями;

тексти можуть бути як оригінальні, так і адаптовані.

Джерела текстів: газети; журнали; інтернет; кореспонденція; брошури; довідкова література тощо.

Максимальна кількість балів – 25.

Відповіді записуються в бланк для відповідей з читання.

2.2. Перша частина субтесту з читання містить завдання на знаходження відповідностей між текстами і заголовками.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь із ознайомлювального читання, яке використовується для загального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно прочитати тексти, зрозуміти їхню основну ідею і підібрати відповідні заголовки.

Структура 1-ої (I) частини субтесту: 5 текстів і 10 заголовків. Для нумерації текстів використовуються арабські цифри, для нумерації заголовків – букви алфавіту тієї мови, знання якої перевіряється.

Обсяг одного тексту – 60 – 80 слів.

Загальний обсяг частини – 350 – 400 слів.

Кожна правильна відповідь оцінюється в один бал.

Максимальна кількість балів за частину – 5.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера тексту та літери заголовку у бланку для відповідей із читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

1) тексти можуть стосуватися не більше двох різних тем;
2) при підборі заголовків до текстів дозволяється використовувати кожен текст і заголовок тільки один раз, тобто один заголовок не може бути підібраний більше ніж до одного тексту;

3) заголовки розміщуються у довільному порядку, п'ять з них підходять за змістом до текстів, а інші п'ять не підходять до жодного тексту;

4) до кожного тексту, як правило, має бути два заголовки, один з яких невірний.

2.3. Друга частина субтесту з читання містить завдання множинного вибору.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь з читання, яке використовується для детального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно прочитати короткий текст і закінчити (доповнити) твердження або дати відповідь на запитання, яке надається після тексту, шляхом вибору одного варіанта з чотирьох наданих.

Структура 2-ої (II) частини: короткий текст, одне завдання.

Кількість завдань – 10.

Обсяг одного тексту – 80 – 90 слів.

Загальний обсяг частини – 800 – 900 слів.

Оцінка правильної відповіді – 1 бал.

Максимальна кількість балів за частину – 10.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера завдання і літери відповіді у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тематика текстів має бути різноманітною;
- 2) інформації у тексті має бути достатньо для розробки чотирьох варіантів відповіді;
- 3) для виконання завдань загальні знання не мають бути достатніми;
- 4) завдання повинно бути складене так, щоб для його виконання необхідно було прочитати весь текст;
- 5) у твердженні, яке необхідно закінчити (доповнити), потрібно уникати заперечень;
- 6) невірні відповіді повинні здаватися можливими, але бути однозначно неправильними стосовно інформації, яка надається в тексті;
- 7) всі чотири варіанти відповіді повинні бути приблизно однакової довжини і структури і не можуть бути протилежними за змістом;
- 8) такі слова і вирази, як “ніколи”, “завжди”, “жоден”, “усі”, “може”, “звичайно”, “як правило” не повинні використовуватись у твердженні і варіантах відповідей;
- 9) варіанти відповіді позначаються латинськими літерами A, B, C, D. Правильна відповідь повинна розміщуватись під різними буквами у довільному порядку.

2.4. Третя частина субтесту з читання містить завдання на знаходження відповідностей між ситуаціями й текстами.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь з пошукового читання, яке використовується для детального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно ознайомитися з ситуаціями, прочитати тексти, знайти в них необхідну інформацію і підібрати тексти до ситуацій.

Структура 3-ої (III) частини субтесту: 10 ситуацій і 8 текстів. Для нумерації ситуацій використовуються арабські цифри, для нумерації текстів – букви алфавіту тієї мови, знання якої перевіряється.

Обсяг одного тексту – 60 – 70 слів.

Загальний обсяг частини – 500 – 550 слів.

Кількість балів за правильну відповідь – 1.

Максимальна кількість балів за частину – 10.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера ситуації і літери тексту у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

тексти повинні об'єднуватися спільною тематикою;

ситуації і тексти можна використовувати лише один раз, тобто кожній окремій ситуації відповідає лише один текст, за винятком двох ситуацій, які не мають відповідних текстів.

3. Субтест з аудіювання

Мета субтесту з аудіювання – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту приблизно 30 хвилин.

Вимоги до текстів:

тематика текстів має включати загальносуспільний (50 – 60%), загальновійськовий (30 – 40%) та спеціальний військово-професійний (10%) напрями;

тексти можуть бути записані як носіями, так і неносіями англійської мови (з рівнем не нижче СМР 3).

Джерела текстів: засоби масової інформації; художні фільми; науково-популярні фільми; інтернет тощо.

Кількість завдань – 25.

Тип завдання: множинний вибір. Для виконання цього типу завдань необхідно закінчити (доповнити) твердження або дати відповідь на запитання шляхом вибору одного варіанта з наданих чотирьох.

Мета завдання: перевірка загального або детального розуміння тексту.

Тест повинний починатися з інструкції, яка має бути простою й зрозумілою.

До тесту, на його початку, має бути включений зразок виконання завдання.

Інструкції і зразок розміщуються на окремому аркуші.

Темп мовлення: природний для носіїв мови, які звикли спілкуватися з неносіями мови.

Кількість слів в одному тексті – 125 – 140.

Загальна кількість слів – 3350– 3500.

Тривалість звучання одного тексту – 45 – 55 секунд.

Тривалість паузи між двома текстами – 20 секунд.

Кожний текст дозволяється прослуховувати один раз.

Оцінка правильної відповіді – 1 бал.

Максимальна кількість балів – 25.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера завдання і літери відповіді у бланку для відповідей з аудіювання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тематика текстів має бути різноманітною;
- 2) кількість інформації у тексті має бути достатньою для розробки чотирьох варіантів відповіді;
- 3) для виконання завдань загальні знання не мають бути достатніми;
- 4) завдання повинно бути складене так, щоб для його виконання необхідно було прослухати весь текст;
- 5) в твердженні, яке необхідно закінчити (доповнити), потрібно уникати заперечень;
- 6) невірні відповіді повинні здаватися можливими, але бути однозначно неправильними стосовно інформації, яка надається в тексті;
- 7) всі чотири варіанти відповіді повинні бути приблизно однакової довжини і структури і не можуть бути протилежними за змістом;
- 8) такі слова і вирази, як “ніколи”, “завжди”, “жоден”, “усі”, “може”, “звичайно”, “як правило” не повинні використовуватись у твердженні і варіантах відповідей;
- 9) варіанти відповіді позначаються латинськими літерами A, B, C, D. Правильна відповідь повинна розміщуватись під різними буквами у довільному порядку;
- 10) вибір правильної відповіді не повинен залежати від здатності запам'ятовувати або обчислювати;
- 11) вказівка на інформацію, розуміння якої перевіряється, повинна надаватись до надання самої інформації.

4. Субтест з письма.

Мета субтесту з письма – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту – до 30 хвилин.

Завдання: написати неофіційний лист на загальносупільну тему з елементами військової лексики.

Для розроблення завдання необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

завдання має включати не менше чотирьох пунктів (підзавдань);

метою кожного з пунктів є перевірка навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі висловлюватись на певну тему в письмовій формі, використовуючи відповідні граматичні структури. А саме:

описувати людей, місця або речі;

розповідати про теперішні, минулі, майбутні події.

Кожний з пунктів формулюється так, щоб на нього можна було надати поширену, приблизно однакову за обсягом відповідь.

Обсяг роботи – до 120 слів.

Речення, дослівно переписані з тексту завдання, не оцінюються.

Результати субтесту з писання оцінюються за трьома критеріями:

- 1) змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу;
- 2) граматична правильність;
- 3) стиль, організація та зв'язність.

Оцінювання відповіді з письма проводиться шляхом визначення ступеня відповідності роботи кожному з критеріїв (Таблиця 1) і заповнення картки оцінювання відповіді з письма (Таблиця 2), в якій на перетині ліній критерію і колонки екзаменатора ставиться оцінка “5”, “4”, “3”, “2”:

Таблиця 1. Оцінювання ступеня відповідності критерію.

Оцінка	Ступінь відповідності критерію
5	Повністю відповідає критерію.
4	Загалом відповідає критерію.
3	Частково відповідає критерію.
2	Не відповідає критерію.

Таблиця 2. Картка оцінювання відповіді з письма.

№	Критерії	Екзаменатор 1	Екзаменатор 2
1.	Змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу		
2.	Граматична правильність		
3.	Стиль, організація і зв'язність		
Загалом		___ / 3 x 5 = ___	___ / 3 x 5 = ___

Загальна оцінка відповіді з письма у балах визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримано за кожний із трьох критеріїв, та його множення на п'ять із подальшим округленням до цілого числа за загальними математичними правилами.

Максимальна кількість балів – 25.

5. Субтест з говоріння

Мета субтесту з говоріння: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Форма проведення субтесту: один кандидат на навчання в ад'юнктурі і не менше двох екзаменаторів. Як правило, один екзаменатор ставить запитання або дає комунікативні завдання відповідно до переліку тестових завдань із говоріння, інший (інші) – оцінює (оцінюють), заповнюючи картку оцінювання відповідей з говоріння.

Максимальний час тестування одного кандидата на навчання в ад'юнктурі – 12 хвилин.

Завдання – група запитань.

Кількість груп запитань, необхідна для проведення субтесту, залежить від кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі. Одну групу запитань дозволяється використовувати не більше, ніж для чотирьох кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

При розробці групи запитань необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) кожна група складається з семи запитань;
- 2) метою кожного запитання є перевірка навичок і вмінь висловлюватись на певну тему, використовуючи відповідні граматичні структури. А саме:
 - запитання № 1 – теперішні події загальносупільної (загальновійськової) тематики або надання фактів;
 - запитання № 2 – минулі події загальносупільної (загальновійськової) тематики;
 - запитання № 3 – майбутні події загальносупільної (загальновійськової) тематики;
 - запитання № 4 – порівняння або протиставлення;
 - запитання № 5 – опис людей, місць або речей, які зображені на малюнках (фотографіях), або є добре знайомими як кандидату на навчання в ад'юнктурі, так і екзаменатору;
 - запитання № 6 – сучасні політичні (військово-політичні) події в світі або країні;
 - запитання № 7 – спеціальна військово-професійна тематика (напрям дослідницької діяльності залежно від спеціалізації кандидата на навчання в ад'юнктурі).

Тестування складається з:

початку тесту («розігріву») – до 1 хв;

основної частини тесту – до 10 хв;

закінчення тесту – до 1 хв.

Якщо кандидат на навчання в ад'юнктурі не розуміє питання, екзаменатор може повторити його більш чітко і в більш повільному темпі. Повторити запитання дозволяється тільки один раз, якщо воно залишається незрозумілим для тестованої особи, екзаменатор переходить до наступного питання. Перефразовувати запитання і робити пояснення не дозволяється.

Відповідь із говоріння оцінюється за трьома критеріями:

- 1) змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу;
- 2) граматична правильність;
- 3) плавність мовлення й вимова.

Оцінювання відповіді з говоріння проводиться шляхом визначення ступеня її відповідності кожному з критеріїв (Таблиця 3) і заповнення картки оцінювання відповідей з говоріння (Таблиця 4), в якій на перетині ліній критерію і номера запитання ставиться оцінка “5”, “4”, “3”, “2”.

Таблиця 3. Ступінь відповідності критерію.

Оцінка	Ступінь відповідності критерію
5	Повністю відповідає критерію.
4	Загалом відповідає критерію.
3	Частково відповідає критерію.
2	Не відповідає критерію.

Таблиця 4. Картка оцінювання відповідей з говоріння.

№	Номер запитання	1	2	3	4	5	6	7	Загалом
	Критерії								
1.	Змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу								
2.	Граматична правильність								
3.	Плавність мовлення й вимога								
									___ / 21x5 = ___

Загальна оцінка відповіді з говоріння у балах визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримано за кожний із трьох критеріїв, та його множення на п'ять із подальшим округленням до цілого числа за загальними математичними правилами.

Максимальна кількість балів – 25.

Загальна кількість балів та загальна оцінка, отримані кандидатом на навчання в ад'юнктурі за вступний іспит з іноземної (англійської) мови, визначається додаванням балів за кожен із чотирьох субтестів: аудіювання, читання, письмо та говоріння.

Максимальна кількість балів – 100.

Оцінювання результатів вступного іспиту з іноземної (англійської) мови здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою (Таблиця 5).

Таблиця 5. Відповідність між 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання.

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Дмитриєнко В., Лозова О., Малік О., Малік О. English for you. Practice grammar exercises and tests. Підручник. Частина друга. – Львів: АСВ, 2011. – 186 с.
2. Пащук Ю. М. Military English Writing. Ділова англійська мова (письмовий аспект) для військовослужбовців / Ю. Пащук // Навчально–методичний посібник. – Львів : АСВ, 2012. – 176 с.
3. Пасічник С., Черник П., Щерба О., Левко М. Позааудиторне читання: Навчальний посібник / С. Пасічник, П. Черник, О. Щерба, М. Левко. – Львів: АСВ, 2012. – 135 с.
4. English for Life Pre-intermediate. Student's book. Oxford, Oxford University Press, 2007.
5. English for Life Pre-intermediate. Workbook. Oxford, Oxford University Press, 2007.
6. Enterprise, Coursebook 3. Express Publishing, 2011.
7. Enterprise, Workbook 3. Express Publishing, 2011. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge, Cambridge University Press, 1995.
8. Campaign. Student's book, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
9. Campaign. Workbook, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
10. Campaign. English for the Military. Student's book, level 3. Oxford, Macmillan, 2010.
11. Campaign. English for the Military. Workbook, level 3. Oxford, Macmillan, 2010.
12. You CAN speak English. За заг. редакцією Пащука Ю.М. Навчально-методичний посібник. Львів : НАСВ, 2021. 258 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного: <http://www.asv.gov.ua/>.
3. Дистанційний курс Національної академії сухопутних військ з іноземної мови: <https://adl.mil.gov.ua/login/index.php>.
4. Дистанційний курс англійської мови: <https://www.theteacherexpress.com>.
5. Дистанційний курс англійської мови: <https://learnenglish.britishcouncil.org>.
6. Дистанційний курс англійської мови: <https://www.tolearnenglish.com>.

Навчальними текстами і літературою для читання може слугувати оригінальна монографічна і періодична, а також художньо-публіцистична література. Рекомендується використовувати збірники оригінальних статей. Підбір матеріалу для читання з фаху слід здійснювати спільно і за участю профілюючих кафедр, наукових керівників.

Програма розглянута на засіданні кафедри іноземних мов та військового перекладу, протокол від "25" квітня 2024 року № 12.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з інформаційних систем та технологій
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів під час вступного іспиту зі спеціальності оцінюються в обсязі навчальних програм вищого навчального закладу III-IV рівня акредитації, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Програма складається з трьох розділів:

“Сучасні інформаційні технології”;

“Теорія систем баз даних і знань. Розподілені інформаційні системи”;

“Основи математичних методів досліджень та моделювання систем”.

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених наукових та науково-педагогічних працівників.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білет для проведення вступного іспиту містять три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання білета після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад'юнктурі враховується: рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів; якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору; наявність у кандидата на навчання в ад'юнктурі методичних навичок, вмінь, наукових публікацій.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі оцінюються за чотирибальною системою.

Оцінка “відмінно” ставиться у тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі показав глибокі знання матеріалу із поставлених питань, чітко, грамотно і логічно відповідає на питання, при цьому на два питання оцінка повинна бути не нижче “відмінно”, третє - не нижче “добре”.

Оцінка “добре” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі твердо знає матеріал із поставлених питань, грамотно відповідає, при цьому не допускає суттєвих неточностей при відповіді на питання, при цьому на два питання оцінка повинна бути не нижче “добре”, третє - не нижче “задовільно”.

Оцінка “задовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі виявив знання лише основного матеріалу із поставлених питань, але не засвоїв їх деталей, не допускає грубих помилок у відповідях, потребує в окремих випадках уточнень або навідних питань, при цьому за кожне питання оцінка повинна бути не нижче “задовільно”.

Оцінка “незадовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі допускає грубі помилки у відповідях на поставлені питання і оцінений по одному з питань “незадовільно”.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі проводиться на закритому засіданні предметної комісії. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: “100” бальною, “5” бальною та “національною” шкалою:

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Результати складання іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

Розділ 1 ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

1. Види та функції інформаційних технологій. Інформаційні системи: функції та задачі.

2. Основні напрямки застосування інформаційних систем та технологій при створенні автоматизованих систем управління військами та озброєнням.

3. Сутність процесу управління. Загальні відомості про системи управління. Загальна структура системи управління.
4. Протоколи пересилання файлів. Загальні відомості про протокол FTP. FTP-сервер.
5. Загальна характеристика технології Ethernet. Фізичні середовища передачі даних.
6. MAC-адреса, її призначення та застосування.
7. IP-адресація.
8. Технологія VPN та її використання при побудові мереж спеціального призначення.
9. Основні мережеві сервіси інформаційних систем. Web, FTP, NFS, MAIL.
10. Типи операційних систем, які використовуються для керування апаратним забезпеченням сучасних інформаційних систем.
11. Безпека інформаційних систем. Захист інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу.
12. Перспективи використання концепції інтернету речей в Збройних Силах України.
13. Поняття хмарного сервісу зберігання інформації. Призначення. Класифікація.
14. Технології віртуалізації та їх використання в інформаційних системах спеціального призначення.
15. Основні поняття та приклади застосування штучного інтелекту.

Рекомендована література

- Авраменко В.С., Авраменко А.С. Проектування інформаційних систем: навч. посіб. Черкаси: Черкаський НУ ім. Б. Хмельницького, 2017. 434 с. з іл.
- Антоненко В.М., Мамченко С.Д., Рогушина Ю.В. Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями: навч. посібник. Ірпінь: Нац. університет ДПС України, 2016. 212 с.
- Басюк Т.М., Жежнич П.І. Методи та засоби мультимедійних інформаційних систем: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 428 с.
- Бовда Е.М., Романюк В.А., Субач І.Ю. Основи побудови інформаційних систем. Київ: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2003.
- Величко В.П., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Симоненко О.А., Нерознак Є.І. Архітектура і функціонування обчислювальних систем: навч. посіб. Частина 1. Київ: ВІТІ, 2021. 220 с.
- Доктрина “Зв’язок та інформаційні системи” ВКП 6-00(01).01. Київ. 2020. 80 с.
- Карпенко С.Г., Попов В.В., Тарнавський Ю.А., Шпортюк Г.А. Інформаційні системи і технології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2004. 192 с.
- Лаврут О.О. Перспективні підходи та технології побудови систем управління силових структур. «Findings of modern engineering research and developments»: Scientific monograph. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. P. 233-264. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-207-4-9>.

Меркотан Д.Ю., Сова О.Я., Троцько О.О., Симоненко О.А., Гаман О.В., Степаненко Є.О., Мягих Г.Г., Величко В.П. Технології автоматизації системних процесів: навч. посіб. Київ: ВІТІ, 2021. 233 с.

Мирошниченко В.О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності. Київ, 2015. 286 с.

Морзе Н.В., Піх О.З. Інформаційні системи: навч. посібн. За наук. ред. Н.В. Морзе. Івано-Франківськ: “ЛілеяНВ”, 2015. 384 с.

Настанова “Інформаційні та автоматизовані системи управління” ВКДП 6-26(01).01. Київ. 2020. 46 с.

Плескач В.А., Рогушина Ю.В., Кустова Н.П. Інформаційні технології та системи: підруч. для студ. екон. спец. Київ: Книга, 2004. 519 с.

Пономаренко В.С., Пушкар О.І. Проектування інформаційних систем: посібник. За ред. В.С. Пономаренко. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2002. 486 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Животовський Р.М., Величко В.П. Комп’ютерні мережі: навч. посіб. Частина II. Київ: ВІТІ, 2021. 201 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Шишацький А.В., Величко В. П. Комп’ютерні мережі: навч. посіб. Частина I. Київ: ВІТІ, 2021. 238 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Сілко О.В., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Мягих Г.Г., Величко В. П. Безпека комп’ютерних мереж: навч. посіб. Київ: ВІТІ, 2021. 223 с.

Троцько В.В. Методи штучного інтелекту: навч.-метод. і практ. посіб. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2020. 86 с.

Yevseiev, S., Hryshchuk, R., Molodetska, K., Nazarkevych, M., Hrytsyk, V., Milov, O. et. al.; Yevseiev, S., Hryshchuk, R., Molodetska, K., Nazarkevych, M. (Eds.) (2022). Modeling of security systems for critical infrastructure facilities. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 196. doi: <http://doi.org/10.15587/978-617-7319-57-2>.

Victoria Vysotska, Lyubomyr Chyrun, Oleksandr Lavrut. Computer vision based on machine learning technology: monograph. London: LAP Lambert Academic Publishing, 2024. 396 p. URL: <https://www.morebooks.shop/shop-ui/shop/book-launch-offer/8110d70e52e8298cb6dcac3b92324942326be4c9>.

Розділ 2

ТЕОРІЯ СИСТЕМ БАЗ ДАНИХ І ЗНАНЬ. РОЗПОДІЛЕНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

1. Вимоги до системи баз даних. Дані і інформація.
2. Поняття систем керування базами даних (СКБД), баз даних (БД). Призначення СКБД, БД. Класифікація сучасних СКБД.
3. Структура системи баз даних, інформаційної системи.
4. Середовища застосування. Поняття транзакції. Механізми підтримки транзакцій в сучасних СКБД.

5. Основні моделі даних, які використовуються у СУБД: ієрархічна, мережева, реляційна, об'єктно-орієнтована, графо-орієнтована, документо-орієнтована.
6. Архітектура «клієнт-сервер». Технології підтримки розподілених даних. Реплікація даних.
7. Життєвий цикл інформаційної системи, що містить у своєму складі БД. Характеристика етапів життєвого циклу.
8. Мова запитів SQL, загальна характеристика, базові елементи мови, типи даних.
9. Поняття, задачі та застосування технології інтелектуального аналізу даних Data Mining.
10. Технології подання інформації у мережі Internet.
11. Сучасні операційні системи: призначення та класифікація (Unix-подібні, сімейства Windows, операційні системи для мобільних пристроїв).
12. Основні операції над ознаковим простором наборів даних. Генерація ознак. Відбір ознак. Зменшення ознакового простору.
13. Захист розподілених інформаційних систем. Мережа та безпека інформації.
14. Зовнішні канали даних. Віртуальні мережі. Мережні екрани.
15. Аудентифікація та ідентифікація об'єктів та суб'єктів розподілених інформаційних систем.

Рекомендована література

- Бабак В.П. Теоретичні основи захисту інформації: підручник. Київ: Книжкове вид-во НАУ, 2012. 752 с.
- Берко А.Ю., Верес О.М., Пасічник В.В. Системи баз даних та знань. Книга 1. Організація баз даних та знань: підручник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 684 с.
- Берко А.Ю., Верес О.М., Пасічник В.В. Системи баз даних та знань. Книга 2. Системи управління базами даних та знань: підручник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 564 с.
- Бовда Е.М., Романюк В.А., Субач І.Ю. Основи побудови інформаційних систем. Київ: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2003.
- Бублик В.В. Об'єктно-орієнтоване програмування: підручник. Київ: ІТ-книга, 2015. 624 с.
- Величко В.П., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Симоненко О.А., Нерознак Є.І. Архітектура і функціонування обчислювальних систем: навч. посібн. Частина 1. Київ: ВІТІ, 2021. 220 с.
- Власенко О.В., Любарський С.В., Здоренко Ю.М. Організація баз даних та знань: навч. посібн. Частина 1. Київ: ВІТІ, 2020. 148 с.
- Гайна Г.А. Основи проектування баз даних: навч. посібн. Київ: Кондор, 2007. 208 с.
- Герасимов Б.М., Локазюк В.М., Оксіюк О.Г., Поморова О.В. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. 335 с.

Зайченко Ю.П. Основи проектування інтелектуальних систем: навч. посіб. Київ: Слово, 2004. 352 с.

Коваленко А.Є. Розподілені інформаційні системи: навч. посіб. Київ: НТУУ “КПІ”, 2008. 244 с.

Костенко О.Б., Гавриленко І.О. Організація баз даних та знань: конспект лекцій (для студентів денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 126 – Інформаційні системи та технології). Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. 92 с.

Організація баз даних: практичний курс: навч. Посіб. За наук. ред. В.В. Пасічника. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2003. 152 с.

Павленко Л.А., Юхно І.О. Інструментальні засоби розробки та підтримки відкритих розподілених інформаційних систем: навч. посіб. Харків: ХДЕУ, 2004. 248 с.

Пасічник В.В., Резніченко В.А. Організація баз даних та знань. Київ: Видавнича група BHV, 2006. 384 с.

Рибальський О.В., Хахановський В.Г., Кудінов В.А. Основи інформаційної безпеки та технічного захисту інформації: Посібник для курсантів ВНЗ МВС України. Київ: Вид. Національної академії внутрішн. справ, 2012. 104 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Животовський Р. М., Величко В.П. Комп’ютерні мережі: навч. посібн. Частина II. Київ: ВІТІ, 2021. 201 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Шишацький А.В., Величко В.П. Комп’ютерні мережі: навч. посібн. Частина I. Київ: ВІТІ, 2021. 238 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Сілко О.В., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Мягких Г.Г., Величко В.П. Безпека комп’ютерних мереж: навч. посібн. Київ: ВІТІ, 2021. 223 с.

Сілко О.В., Фесьоха В.В., Горбенко В.І. Програмне забезпечення мобільних пристроїв: навч. посібн. Київ: ВІТІ, 2016. 176 с.

Троцько В.В. Методи штучного інтелекту: навчально-методичний і практ. посібник. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2020. 86 с.

Шеховцов В.А. Операційні системи. Київ: Видавнича група BHV, 2005. 576 с.

Yevseiev, S., Hryshchuk, R., Molodetska, K., Nazarkevych, M., Hrytsyk, V., Milov, O. et. al.; Yevseiev, S., Hryshchuk, R., Molodetska, K., Nazarkevych, M. (Eds.) (2022). Modeling of security systems for critical infrastructure facilities. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 196. doi: <http://doi.org/10.15587/978-617-7319-57-2>

Розділ 3

ОСНОВИ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ

1. Моделювання як метод наукового пізнання. Імітаційне моделювання. Математичне моделювання.

2. Неперервно-детерміновані моделі.

3. Дискретно-детерміновані моделі.
4. Дискретно-стохастичні моделі.
5. Неперервно-стохастичні моделі. Системи масового обслуговування. Система М/М/1.
6. Основні положення теорії графів.
7. Алгоритми знаходження найкоротшого шляху в графі.
8. Формула повної ймовірності. Формули Байеса.
9. Закон рівномірної щільності, закон Пуасона.
10. Нормальний закон розподілу і його числові характеристики.
11. Регресивний аналіз. Кореляційний аналіз.
12. Експертні оцінки.
13. Поняття множини. Операції над множинами.
14. Точні і наближені числа. Джерела похибок. Класифікація похибок. Абсолютна і відносна похибка.
15. Математичні моделі задач лінійного програмування (ЗЛП). Графо-аналітичний метод розв'язання ЗЛП. Загальна постановка ЗЛП.

Рекомендована література

- Афанасьєва О.М., Бродський Я.С., Павлов О.П., Скіпенко А.К. Математика: підручник. 2-ге вид. Київ: Вища шк., 2002. 447 с.
- Бардачов Ю.М., Соколова Н.А., Ходаков В.Є. Дискретна математика: підручник. За ред. В.Є. Ходакова. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Вища шк., 2008. 383 с.
- Бартіш М.Я., Дудзяний І.М. Дослідження операцій. Частина 1. Лінійні моделі: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 168 с.
- Бартіш М.Я., Дудзяний І.М. Дослідження операцій. Частина 2. Лінійні моделі: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 120 с.
- Величко В.П., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Симоненко О.А., Нерознак Є.І. Архітектура і функціонування обчислювальних систем: навч. посібник. Частина 1. Київ: ВІТІ, 2021. 220 с.
- Вища математика: Підручник. У 2 кн. / Призва Г.Й., Плахотнюк В.В., Городянський Л.Д. та ін. за редакцією Кулініча Г.Л. Київ: Либідь, 2003.
- Герасимов Б.М., Локазюк В.М., Оксіюк О.Г., Поморова О.В. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. 335 с.
- Дискретна математика для військових інженерів: навч. посібник. Київ: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2011. 352 с.
- Дубовик В.П., Юрик І.І. Вища математика: навч. посібник. Київ: А.С.К., 2006. 648 с.
- Дюженкова Л.І., Дюженкова О.Ю. Вища математика: приклади і задачі. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. 624 с.

Дякон В.М., Ковальов Л.Є. Математичне програмування: навч. посібн. За заг. ред. В.М. Міхайленка. 3-є видання, виправлене і доповнене. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. 497 с.

Захарченко М.В., Горохов С.М., Балан М.М., Гаджієв М.М., Корчинський В.В., Ложковський А.Г. Математичні основи оптимізації телекомунікаційних систем: підручник. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2010. 240 с.

Лісовик Л.П., Шкільняк С.С. Теорія алгоритмів: навч. посібник. Київ: Видавничий поліграфічний центр "Київський університет", 2003. 163 с.

Мартинюк П.М., Мічута О.Р. Методи оптимізації та дослідження операцій: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2011. 283 с.

Меркотан Д.Ю., Сова О.Я., Троцько О.О., Симоненко О.А., Гаман О.В., Степаненко Є.О., Мягих Г.Г., Величко В.П. Технології автоматизації системних процесів: навч. посібник. Київ: ВІТІ, 2021. 233 с.

Наконечний С.І., Савіна С.С. Математичне програмування: навч. посібн. Київ: КНЕУ, 2003. 452 с.

Овчинников П.П., Яремчик Ф.П., Михайленко В.И. Вища математика. Підручник. У 2 кн. Київ: Техника, 2003.

Огірко О.І., Галайко Н. В. Теорія ймовірностей та математична статистика: навчальний посібник. Львів: ЛьвівДУВС, 2017. 292 с.

Рудавський Ю.К., Коломієць В.О. та ін. Збірник задач з математичного аналізу. Част. 2. Львів: НУ "Львівська політехніка", 2004.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Сілко О.В., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Мягих Г.Г., Величко В.П. Безпека комп'ютерних мереж: навч. посібник. Київ: ВІТІ, 2021. 223 с.

Сілко О.В., Стемпковська Я.А., Нестеренко М.М., Грінков В.О. Дослідження операцій. Частина І. Навч. посібник. Київ: ВІТІ, 2021. 180 с.

Толубко В.Б., Кожухівський А.Д., Вишнівський В.В., Гайдур Г.І., Кожухівська О.А. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування: навч. посіб. Київ: 2018. 175 с.

Томашевський В.М. Імітаційне моделювання систем и процесів: навч. посібн. Київ: ІСДО "ВІПОЛ", 1994. 124 с.

Томашевський В.М. Моделювання систем. Київ: ВНУ, 2005. 352 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри тактики факультету бойового застосування військ, протокол від "05" грудня 2024 року № 9.

ПРОГРАМА

додаткового фахового вступного випробування з інформаційних систем та технологій до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Програма додаткового вступного випробування до ад'юнктури зі спеціальності 126 - Інформаційні системи та технології складена для офіцерів, які здобули попередній рівень вищої освіти у галузях знань відмінних від галузі 12 (інформаційні технології).

Організація додаткового фахового вступного випробування до ад'юнктури (прикріплення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою) здійснюється відповідно до Правил прийому до докторантури та ад'юнктури Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Додаткове фахове вступне випробування проводиться з метою визначення рівня знань офіцерів у сфері інформаційних систем і технологій та формування контингенту кандидатів до вступу в ад'юнктуру (прикріплення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою), найбільш здібних до успішного опанування дисциплін освітньо-наукової програми за спеціальністю 126 - інформаційні системи та технології.

Додаткове фахове вступне випробування для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, передбачає перевірку набуття кандидатами до вступу в ад'юнктуру компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 126 Інформаційні системи та технології для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Кандидати на навчання повинні продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовані знання та здатність вирішувати типові професійні завдання у сфері інформаційних систем та технологій.

Комісія з прийому додаткового фахового вступного випробування призначається наказом начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Додаткове фахове вступне випробування проводиться у формі усних відповідей. До білетів додаткового фахового вступного випробування за програмою включається два питання. Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури плюс 5 білетів. Зміст білетів для проведення додаткового фахового вступного випробування до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається. Для підготовки до відповіді відводиться не більше однієї академічної години. Час на відповідь кандидата зі всіх питань білету не обмежується.

Додаткове фахове вступне випробування проводять лише за затвердженим комплектом екзаменаційних білетів. Відмова кандидата від здачі додаткового фахового вступного випробування за екзаменаційним білетом атестується як незадовільна відповідь.

У період підготовки до складання додаткового фахового вступного випробування з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника

академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених наукових та науково-педагогічних працівників.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

Під час додаткового фахового вступного випробування дозволяється користуватися ручкою та листами вступного випробування. При виявленні факту використання недозволених матеріалів екзаменаційна комісія має право припинити для кандидата випробування і виставити незадовільну оцінку.

При відповіді на питання кандидат до вступу в ад'юнктуру (прикріплення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою) повинен продемонструвати глибокі знання змісту питань, вміння науково обґрунтовувати висловлені положення, а також навести необхідні приклади.

Кожний член комісії має право задавати кандидатові додаткові питання в рамках програми додаткового фахового вступного випробування для виявлення рівня його знань.

Після відповіді на питання члени комісії обмінюються думками щодо рівня знань кандидата і виставляють загальну оцінку.

Критерії оцінки знань під час додаткового фахового вступного випробування

Відповіді кандидата до вступу в ад'юнктуру (прикріплення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою) оцінюються за 100-бальною шкалою. При цьому, максимальна кількість балів за відповідь за кожне питання екзаменаційного білету розподіляється наступним чином:

- перше питання - $K_1 = 50$ балів;
- друге питання - $K_2 = 50$ балів,

де K_1 , K_2 - значення рейтингу за перше, друге питання екзаменаційного білету додаткового фахового вступного випробування.

Рейтингова оцінка кандидата за додаткове вступне випробування зі спеціальності є сумою балів набраних за результатами відповіді на кожне питання екзаменаційного білету.

$$K = K_1 + K_2 = 50 + 50 = 100 \text{ балів.}$$

Підставами для зниження балів за відповідь на поставлені питання є:

- неповна відповідь на питання екзаменаційного білету (віднімається від одного до п'яти балів);
- неточності у представленні рівнянь, формулюваннях термінів, правил, теорем, законів, моделюванні процесів тощо (віднімається від одного до трьох балів);
- відсутність обґрунтування наведених висновків (віднімається п'ять балів);
- обмежена здатність до аналізу фактів, інтерпретування схем, графіків (віднімається п'ять балів);
- нечітке, непослідовне викладення матеріалу (віднімається три бали);

- неправильна відповідь на питання екзаменаційного білету (нуль балів).

Додаткове фахове вступне випробування зі спеціальності оцінюється за шкалою “зараховано”, “незараховано”. Кандидат отримує «зараховано» і допускається до проходження вступних випробувань до ад’юнктури, якщо за результатом додаткового вступного випробування набирає не менше 50 балів за умови відповіді на два питання. В іншому випадку - кандидат не допускається до складання вступних випробувань до ад’юнктури (закріплення здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад’юнктурою).

Розділ 1

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. ОСНОВИ МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ

1. Поняття: інформація, інформаційний ресурс, інформаційна система, інформаційна технологія.
2. Мультимедійні технології. Мультимедійне подання інформації. Мультимедіа продукти.
3. Концепція інтернету речей. Інфраструктура інтернету речей.
4. Основні поняття та визначення комп’ютерних мереж. Класифікація мереж.
5. Мережеве обладнання: маршрутизатор, комутатор, мережеві карти, патч-панель. Призначення та особливості використання.
6. Топології локальних мереж (фізична, логічна)
7. Загальні відомості про маршрутизацію. Класифікація протоколів маршрутизації. Основи статичної маршрутизації. Основи динамічної маршрутизації.
8. Основні поняття теорії масового обслуговування. Найпростіший потік і його властивості.
9. Основні поняття теорії ймовірностей: подія, ймовірність події, частота події, випадкова подія.
10. Дисперсія, середнє квадратичне відхилення випадкової величини, математичне сподівання.
11. Векторна величина. Алгебра векторів.
12. Визначення матриці. Операції над матрицями.
13. Основні поняття теорії алгоритмів. Основні властивості алгоритму.

Рекомендована література

Антоненко В.М., Мамченко С.Д., Рогушина Ю.В. Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями: навч. посібник. Ірпінь: Нац. університет ДПС України, 2016. 212 с.

Афанасьєва О.М., Бродський Я.С., Павлов О.П., Скіпенко А.К. Математика: підручник. 2-ге вид. Київ: Вища шк., 2002. 447 с.

Величко В.П., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Симоненко О.А., Нерознак Є.І. Архітектура і функціонування обчислювальних систем: навч. посіб. Частина 1. Київ: ВІТІ, 2021. 220 с.

Лісовик Л.П., Шкільняк С.С. Теорія алгоритмів: навч. посібник. Київ: Видавничий поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. 163 с.

Меркотан Д.Ю., Сова О.Я., Троцько О.О., Симоненко О.А., Гаман О.В., Степаненко Є.О., Мягих Г.Г., Величко В. П. Технології автоматизації системних процесів: навч. посіб. Київ: ВІТІ, 2021. 233 с.

Морзе Н.В., Піх О.З. Інформаційні системи: навч. посібн. За наук. ред. Н.В. Морзе. Івано-Франківськ: “ЛілеяНВ”, 2015. 384 с.

Огірко О.І., Галайко Н. В. Теорія ймовірностей та математична статистика: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 292 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Животовський Р.М., Величко В.П. Комп’ютерні мережі: навч. посіб. Частина II. Київ: ВІТІ, 2021. 201 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Шишацький А.В., Величко В. П. Комп’ютерні мережі: навч. посіб. Частина I. Київ: ВІТІ, 2021. 238 с.

Симоненко О.А., Сова О.Я., Троцько О.О., Сілко О.В., Меркотан Д.Ю., Гаман О.В., Мягих Г.Г., Величко В. П. Безпека комп’ютерних мереж: навч. посіб. Київ: ВІТІ, 2021. 223 с.

Троцько В.В. Методи штучного інтелекту: навч.-метод. і практ. посіб. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2020. 86 с.

Розділ 2

ПРОГРАМНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. БАЗИ ДАНИХ

1. Принципи паралельного та розподіленого виконання та задач. Існуючі підходи.

2. Моделювання. Імітаційне моделювання. Математичне моделювання.

3. Задачі аналізу даних: класифікація, регресія, кластеризація.

4. Поняття алгоритму та типові алгоритмічні структури програмування.

5. Елементи алгоритмічних мов: концепція типів даних, змінні, константи, операції.

6. Способи організації даних в програмуванні. Різновид структур даних, особливості застосування.

7. Парадигми об’єктно-орієнтованого програмування. Класи. Методи класів. Властивості класів.

8. Поняття бази даних, системи баз даних, банку даних.

9. Поняття та приклади баз знань.

10. Бази знань. Моделі представлення знань. Знання.

11. Клієнт-серверна архітектура, основні функціональні елементи, призначення, різновиди та приклад використання.

12. Основні поняття реляційної моделі даних. Відношення. Ключі. Таблиці. Розробка запитів до даних та їх нормалізація.

13. Реляційна алгебра. Операції реляційної алгебри.

Рекомендована література

- Берко А.Ю., Верес О.М., Пасічник В.В. Системи баз даних та знань. Книга 1. Організація баз даних та знань: підручник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 684 с.
- Берко А.Ю., Верес О.М., Пасічник В.В. Системи баз даних та знань. Книга 2. Системи управління базами даних та знань: підручник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 564 с.
- Бовда Е.М., Романюк В.А., Субач І.Ю. Основи побудови інформаційних систем. Київ: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2003.
- Бублик В.В. Об'єктно-орієнтоване програмування: підручник. Київ: ІТ-книга, 2015. 624 с.
- Власенко О.В., Любарський С.В., Здоренко Ю.М. Організація баз даних та знань: навч. посібн. Частина 1. Київ: ВІТІ, 2020. 148 с.
- Герасимов Б.М., Локазюк В.М., Оксіюк О.Г., Поморова О.В. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. 335 с.
- Зайченко Ю.П. Основи проектування інтелектуальних систем: навч. посіб. Київ: Слово, 2004. 352 с.
- Наконечний С.І., Савіна С.С. Математичне програмування: навч. посібн. Київ: КНЕУ, 2003. 452 с.
- Організація баз даних: практичний курс: навч. посіб. За наук. ред. В.В. Пасічника. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2003. 152 с.
- Пасічник В.В., Резніченко В.А. Організація баз даних та знань. Київ: Видавнича група ВНУ, 2006. 384 с.
- Толубко В.Б., Кожухівський А.Д., Вишнівський В.В., Гайдур Г.І., Кожухівська О.А.. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування: навч. посіб. Київ: 2018. 175 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри тактики факультету бойового застосування військ, протокол від "05" грудня 2024 року № 9.

ДОСЛІДНИЦЬКА ПРОПОЗИЦІЯ

Вимоги щодо дослідницької пропозиції

Презентація дослідницької пропозиції є обов'язковим елементом вступного іспиту зі спеціальності та здається перед початком такого іспиту.

Дослідницька пропозиція – це авторський науковий текст обсягом до 5 сторінок, підготовлений вступником до ад'юнктури, в якому обґрунтовується тематика завдання майбутнього дисертаційного дослідження та пропозиції щодо досягнення поставленої мети.

Структура дослідницької пропозиції

1. Формулювання наукової проблеми:

вказати тему майбутньої дисертації та обґрунтувати свій вибір.

2. Актуальність обраної теми:

аргументувати актуальність розробки теми для розвитку сучасної військової науки та Сил оборони України загалом.

3. Стан розробки у вітчизняній і зарубіжній науці, виділення невирішених аспектів обраної теми:

подати коротку характеристику найважливіших праць, які торкаються обраної теми; визначити існуючі прогалини, недосліджені раніше аспекти, які можуть бути заповнені дисертацією.

4. Джерельна база дослідження:

подати коротку характеристику наукових джерел, на які пропонується спиратися у майбутньому дослідженні.

5. Мета та завдання майбутнього дослідження:

вказати мету та наукові завдання, які збирається вирішити майбутній здобувач, а також коротко викласти очікувані результати.

6. Об'єкт і предмет дослідження.

7. Формулювання й аргументація наукової новизни.

8. Методологія та науковий інструментарій майбутнього дослідження:

Навести та обґрунтувати перелік методів наукового дослідження, які пропонуються для вирішення поставлених наукових завдань дисертації.

9. Можливі сфери практичного застосування майбутніх результатів дослідження:

Вказати можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження.

Оцінка дослідницької пропозиції

Презентація дослідницької пропозиції оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів за наступними критеріями:

100-75 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет майбутнього дослідження; продемонстрував прогалини в сучасній науці, які пропонується заповнити майбутнім дисертаційним дослідженням; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження з обраної теми;

обґрунтував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав володіння сучасною джерельною базою з теми дослідження;

74-50 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; водночас недостатньо продемонстрував прогалини в сучасній науці; недостатньо чітко сформулював мету, або завдання, або об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; обґрунтував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав володіння сучасною джерельною базою з теми дослідження;

49-25 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; водночас недостатньо продемонстрував прогалини в сучасній науці; недостатньо чітко сформулював мету, та/або завдання та/або об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; слабо обґрунтував можливість/доцільність практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав поверхове володіння сучасною джерельною базою з теми дослідження;

25-0 балів – вступник не надав достатньої аргументації для обґрунтування актуальності обраної теми; не виділив прогалини в сучасній науці, які необхідно заповнити; недостатньо чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет майбутнього дослідження; слабо орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; не продемонстрував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; не володіє сучасною джерельною базою з теми дослідження.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Результати презентації дослідницької пропозиції оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

Програма розглянута на засіданні кафедри тактики факультету бойового застосування військ, протокол від "05" грудня 2024 року № 9.